

Na osnovu člana 15., 16., 17. i 18. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25), člana 70. Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 35/05) i člana 38. i 118. Statuta Općine Kakanj („Službene novine Općine Kakanj“, broj: 4/08) Općinski načelnik d o n o s i

DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA

Općine Kakanj za period 2026.-2028. godina

O b r a đ i v a č:
Služba za finansije
Odsjek za budžet

1. UVOD

Zakonom o budžetima u FBiH („Službene novine FBiH“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19, 25a/22 i 7/25) propisana je obaveza izrade Dokumenta okvirnog budžeta.

Dokument okvirnog budžeta (DOB) predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta jedinice lokalne samouprave, utvrđen kroz programe budžetskih korisnika, i isti prikazuje projekciju prihoda i primitaka, pristup definisanju srednjoročnog okvira rashoda i izdataka, programske ambicije i budžetske planove za naredne tri godine. Dakle, DOB je akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine, i na njemu se zasniva priprema i izrada budžeta za narednu budžetsku godinu. Trogodišnje planiranje budžeta obaveza je za sve korisnike budžetskih sredstava i vanbudžetskih fondova. Postupak pripreme DOB-a počinje dostavljanjem instrukcije broj 1 o načinu i elementima izrade DOB-a. Planiranje budžeta se zasniva na preliminarnoj procjeni prihoda iz DOB-a, a rashodi se utvrđuju isključivo u okviru definisanih raspoloživih sredstava. DOB se priprema svake godine i prikazuje srednjoročne makroekonomske pretpostavke i projekcije, srednjoročnu fiskalnu strategiju i procjene, kao i gornje granice rashoda za narednu budžetsku godinu i preliminarne procjene za sljedeće dvije godine.

Budžet je osnovni instrument za donošenje vladinih politika, te predstavlja sredstvo kojim se strateški prioriteti pretvaraju u konkretne usluge, programe i aktivnosti, kao odgovor na socijalne i ekonomske potrebe građana. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene DOB-om. Obzirom da je budžet dinamička kategorija, to su budžetski korisnici obavezni kontinuirano sprovoditi aktivnosti na kvalitetnom i pravovremenom planiranju budžetskih pozicija prihoda i primitaka, rashoda i izdataka u okviru svoje nadležnosti, te prihvatiti modernizaciju u procesu planiranja i samoj pripremi prijedloga budžeta. Budžetski korisnici strukturom svojih pozicija u budžetu reprezentuju specifičnosti i cjeline svojih politika, tako da skup takvih politika u skladu sa strategijom čine budžet primarnim instrumentom izvršne vlasti za sprovođenje kratkoročnih i dugoročnih planova. Ciljevi DOB-a su: racionalnija javna potrošnja, uspješnije određivanje prioriteta pri alokaciji javnih resursa, i efikasnije korištenje raspoloživih resursa.

Služba za finansije Općine Kakanj je u narednim analizama koristila projekcije Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona, projekcije prihoda dostavljene od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, te Federalnog ministarstva finansija, a shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda Organa uprave Općine Kakanj, koje će prilikom izrade budžeta za narednu godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

2. OSNOVNI EKONOMSKI POKAZATELJI

Kako je već navedeno u uvodu, za izradu DOB-a korištene su posljednje, u maju 2025. godine, revidirane projekcije javnih prihoda za 2025. godinu i projekcije od direktnih i indirektnih poreza za period 2026-2028. godina, te drugi pokazatelji i smjernice zvaničnih institucija u BiH.

Makroekonomski pokazatelji

Privredna kretanja u BiH se ne mogu posmatrati izolovano od okruženja. Ekonomski rast, industrijska proizvodnja, zaposlenost, kao i rast bruto društvenog proizvoda u BiH uveliko je zavisno od vanjskih faktora i kretanja u okruženju. Tako da se i analize i projekcije temelje na tome.

Odjeljenje za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH je u biltenu broj 239/240, maj/juni 2025. godina (http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_bos_239_240.pdf), objavilo projekcije makroekonomskih pokazatelja. Iz istih se može izvesti zaključak kojim Direkcija za ekonomsko planiranje procjenjuje da je Bosna i Hercegovina u 2024. godini zabilježila realni rast BDP-a od 2,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje (maj 2025) za realni rast BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2023. godini iznosi 1,9%. Prema istoj projekciji očekuje se realni ekonomski rast od 3% u 2026., 3,1% u 2027., te 3,3% u 2027. godini (OMA Bilten broj 239/240 maj/juni 2025. godine, str. 3).

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2024. godini, u odnosu na prosjek 2023. godine, je zabilježena prosječna inflacija od 1,7%. Važnu odrednicu za ekonomska kretanja u Bosni i Hercegovini u narednom periodu, pored internih dinamika, predstavljaju i ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, naročito u zemljama EU-27. Nakon stabilizacije epidemioloških prilika vezano za pandemiju Covid-19, došlo je do dodatnog usložavanja međunarodnih političko-ekonomskih prilika a koje su vezane za dešavanja u Ukrajini. Tako da su se negativne ekonomske posljedice navedenih dešavanja na svjetskoj ekonomiji manifestovale kroz trgovinske, finansijske i cjenovne šokove i na Bosnu i Hercegovinu. Negativne ekonomske posljedice ogledaju se kroz porast svjetskih cijena energenata i hrane, te nestabilnosti na finansijskim tržištima, što ugrožava oporavak svjetske ekonomije, a smim tim i ekonomije u Bosni i Hercegovini.

Prema podacima preuzetim sa službene web stranice Odjeljenja za makroekonomsku analizu (http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_bos_239_240.pdf, str. 3): „Projektirana naplata prihoda od indirektnih poreza u 2025. godini iznosi 9.920,6 mil KM, što je za 5% više nego u prethodnoj godini. Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2026., 2027. i 2028. godinu iznose 4,2%, 4,6% i 4,3% respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2025. godinu.“ Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2025.-2028. je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Izmjene Zakona o PDV-u kojima se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta stupile su na snagu u aprilu 2025., ali će se primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-a, kojima će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a. Iz tog razloga, u vrijeme izrade projekcija, nije moguće procijeniti statičke efekte na naplatu indirektnih poreza u smislu gubitaka prihoda od PDV-a.“ Važno je naglasiti da je projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2025. godinu. Pored gore navedenog, važno je naglasiti da postoje i značajni rizici za ostvarenje projekcija prihoda od indirektnih poreza zbog ogromnih nepoznanica u pogledu dešavanja u Ukrajini. Također, ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2026.-2028. godina, prema procjenama Odjeljenja za makroekonomsku analizu, je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije. Također, „izmjene Zakona o PDV-u kojim se uvodi pravo na povrat PDV-a na kupovinu prvog stambenog objekta („Službeni glasnik BiH“, broj: 20/25), stupile su na snagu 12.04.2025. godine, ali će se iste primjenjivati nakon stupanja na snagu izmjena Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u. Izmjenama Pravilnika će se precizirati uvjeti za primjenu prava na povrat PDV-a. Iz tog razloga, u vrijeme izrade ovog dokumenta, nije moguće procijeniti gubitke u naplati indirektnih poreza po ovom osnovu, te potencijalni efekti na naplatu prihoda od PDV-a nisu uključeni u projekcije prihoda od indirektnih poreza“ (http://www.oma.uino.gov.ba/bilteni/Oma_Bilten_bos_239_240.pdf, str. 4).

3. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Federalno ministarstvo finansija je u maju 2025. godine dostavilo svim kantonalnim ministarstvima finansija revidirane projekcije javnih prihoda za 2025. godinu i projekcije za period 2026.-2028. godina. Iste projekcije su urađene na osnovu makroekonomskih parametara Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), te dostavljene jedinicama lokalne samouprave. Podaci iz ovog dokumenta korišteni su u daljoj analizi.

Unatoč brojnim globalnim izazovima, tokom 2024. godine, nastavljen je trend ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini, koji prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) iznosi 2,5%. Glavni oslonac ostvarenog rasta bila je domaća tražnja kroz povećanje finalne potrošnje i investicija, dok je izvozna tražnja usljed pada izvoza i povećanja trgovinskog deficita imala negativan utjecaj na rast BDP-a. Doprinos rastu privatne potrošnje imali su povećanje broja zaposlenih, povećanje plaća i penzija, te povećanje doznaka iz inostranstva, uz istovremeno usporavanje inflacije. Na strani investicija, pored privatnih investicija, koje čine veći dio ukupnih investicija u Bosni i Hercegovini, ostvaren je i značajniji doprinos javnih investicija.

Kako se navodi u analizi DEP-a, trenutno raspoloživi statistički podaci ukazuju na nastavak trenda rasta i u 2025. godini, čime bi očekivana stopa ekonomskog rasta na kraju godine trebala iznositi 2,7%. Najznačajniji generatori rasta ostali su isti kao i tokom 2024. godine, uz očekivanja i boljih rezultata u okviru vanjskog sektora, posebno očekivana kretanja izvoza iz Bosne i Hercegovine, usljed poboljšanja ekonomske aktivnosti s glavnim trgovinskim partnerima.

Prognoze Direkcije za ekonomsko planiranje vezane za ključne agregate tržišta rada, uzele su u obzir očekivani rast plaća i u privatnom i u javnom sektoru, vezan kako za primjenu Odluke o minimalnoj plaći u Federaciji BiH za 2025. godinu, tako i za redovna usklađivanja plaća vezana uz inflatorna kretanja, primjenu kolektivnih ugovora za pojedine grane, zadržavanje deficitarne radne snage i sl. Tako, procjenjena nominalna stopa rasta neto plaće za 2025. godinu iznosi 11%, dok se procjenjuje da bi se rast broja zaposlenih trebao kretati po stopi od 0,9%. Prilikom izrade revidiranih projekcija prihoda za 2025. godinu, u analizu su uzeta i prve procjene efekata izmjene Zakona o doprinosima u Federaciji BiH, kojima se snižava ukupna stopa doprinosa koji se plaćaju na teret poslodavca, a iste će se primjenjivati od 01. jula 2025. godine. Efekti su primjenjeni na one kategorije prihoda koje direktno i indirektno koreliraju sa navedenim izmjenama politika.

Očekivana prosječna godišnja stopa ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u periodu 2026.-2028. godina iznosi 3,1% (2026: 3,0%, 2027: 3,1% i 2028: 3,3%), a prepoznati glavni nosioci rasta ostaju isti kao i u prethodnim godinama (finalna potrošnja i investicije). Ekonomska kretanja u vanjskom okruženju, posebno zemljama EU27 i dalje čine važnu odrednicu ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini, koja će se manifestovati kroz trgovinske i finansijske tokove. Tako je, uslijed slabljenja ekonomskog rasta glavnih trgovinskih partnera, tokom protekle dvije godine, došlo do usporenja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini. Iako se tokom 2025. godine očekuje oporavak vanjskotrgovinske razmjene, u programskom periodu 2026. - 2028. godina, potrebno je oprezno pristupiti prilikom sačinjavanja prognoza, te uzeti u obzir činjenicu da eksterna kretanja predstavljaju važnu odrednicu ukupnih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovini. Pored eksternih faktora, važnu odrednicu ekonomskog rasta u posmatranom srednjoročnom periodu imat će i interni institucionalni kapacitet za provedbu krucijalnih strukturalnih reformi.

Uz sve prehodno navedene pretpostavke i prognoze, i dalje se predviđa da će ključni pokretač privrednog rasta i u narednom razdoblju biti domaća potražnja, koja će se povećati kroz rast privatne potrošnje i ulaganja. Povećanje ukupne privredne aktivnosti, posebno industrijske proizvodnje i građevinskih radova, uz porast zaposlenosti i prihoda od izvoza, trebalo bi rezultirati većim raspoloživim dohotkom građana i povećanjem privatne potrošnje, koja će biti ključna za privredni rast.

Makroekonomski pokazatelji za period 2023-2028. godina

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nominalni BDP u mil KM	50.932	53.560	56.568	59.367	62.294	65.553
Nominalni rast u %	11,7	5,2	5,6	4,9	4,9	5,2
BDP deflator (prethodna godina = 100)	109,6	102,6	102,9	101,9	101,7	101,8
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	46.458	52.223	54.998	58.258	61.230	64.362
Realni rast u %	1,9	2,5	2,7	3	3,1	3,3
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	6,1	1,7	3	2	1,9	1,8
Potrošnja u mil KM	43.658	45.749	48.053	49.897	51.880	53.673
Realni rast u %	1,3	2,6	2,1	1,8	2	1,5
Vladina potrošnja u mil KM	9.548	10.044	10.426	10.791	11.223	11.615
Realni rast u %	2,1	2,6	1,8	1,7	2,1	1,6
Privatna potrošnja u mil KM	34.111	35.705	37.627	39.106	40.657	42.057
Realni rast u %	1,1	2,6	2,2	1,9	2	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	11.519	12.665	13.475	14.229	15.233	16.402
Realni rast u %	12,1	8,1	4,5	4,1	5,6	6,2
Vladine investicije u mil KM	1.487	1.681	1.798	1.969	2.127	2.339
Realni rast u %	7,6	9,7	3,9	7,2	5,8	7,7
Privatne investicije u mil KM	10.031	10.984	11.676	12.260	13.106	14.063
Realni rast u %	12,8	7,9	4,6	3,7	5,5	5,9
Uvoz u mil KM	27.798	28.761	30.218	31.477	33.127	34.924
Nominalni rast u %	-1,6	3,5	5,1	4,2	5,2	5,4
Realni rast u %	-1,3	2,5	3,6	2,6	3,6	4
Izvoz u mil KM	21.931	21.960	23.097	24.157	25.666	27.429
Nominalni rast u %	-0,5	0,1	5,2	4,6	6,2	6,9
Realni rast u %	-1,2	-1,6	3,4	2,9	4,7	5,3
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	23,4	23,9	24	24,5	24,9	26
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.157	-1.802	-2.063	-2.227	-2.344	-2.337
Rast u %	-42,2	55,8	14,5	8	5,2	-0,3
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-2,3	-3,4	-3,6	-3,8	-3,8	-3,6

IZVOR: DEP - mart 2025. godine

Industrijska proizvodnja

U 2024. godini zabilježen je pad industrijske proizvodnje u odnosu na 2023. godinu. Zabilježeni pad obima industrijske proizvodnje, prema podacima koje je objavio Federalni zavod za programiranje razvoja, rezultat je smanjenja obima proizvodnje u glavnim djelatnostima: rudarstvu, prerađivačkoj industriji i proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom i plinom. Takođe, prema podacima objavljenim od strane Federalnog zavoda za statistiku, u 2023. godini zabilježen je pad vanjskotrgovinske razmjene, te je došlo do povećanja vanjskotrgovinskog deficita.

U narednom periodu (2026-2028. godina), očekuje se postepena stabilizacija ekonomskih prilika što bi trebalo da se pozitivno odrazi i na kretanje obima proizvodnje, zaposlenosti i izvoza. U pomenutom periodu kretanja u okviru industrijske proizvodnje će, pored ekonomskih kretanja u vanjskom okruženju, zavisiti i od internih dinamika u Bosni i Hercegovini. Takođe, tokom ovog perioda očekuje se da će reformske mjere na unaprijeđenju poslovnog ambijenta rezultirati povećanjem investicionih ulaganja (domaćih i inostranih), što će dovesti do veće iskorištenosti postojećih i do pokretanja novih kapaciteta, povećanja broja zaposlenih i jačanja konkurentske pozicije bh. proizvođača kako na domaćem tako i na inostranim tržištima. Projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje je da bi Bosna i

Hercegovina u narednom periodu mogla ostvarivati prosječne godišnje stope rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje od 2,2% do 4,8% (korišteni podaci objavljeni u publikaciji „Informacija o perspektivama za Bosnu i Hercegovinu 2023.-2026. godina“, http://www.dep.gov.ba/analizeipprojekcije/projekcije/perspektive/Archive.aspx?langTag=bs-BA&template_id=140&pageIndex=1).

Tržište rada i cijene

Prognoze Direkcije za ekonomsko planiranje koje su vezane za ključne agregate tržišta rada, uzele su u obzir očekivani rast plaća i u privatnom i u javnom sektoru, vezan kako za primjenu Odluke o minimalnoj plaći u Federaciji BiH za 2025. godinu, tako i za redovna usklađivanja plaća vezana uz inflatorna kretanja, primjenu kolektivnih ugovora za pojedine grane, zadržavanje deficitarne radne snage i sl. Tako, procjenjena nominalna stopa rasta neto plaće za 2025. godinu iznosi 11%, dok se procjenjuje da bi se rast broja zaposlenih trebao kretati po stopi od 0,9%. Pri izradi projekcija, u obzir treba uzeti i činjenicu da će od 1. jula 2025. godine početi primjena izmjene Zakona o doprinosima u FBiH, kojima se snižava ukupna stopa doprinosa koji se plaćaju na teret poslodavca, te da će se efekat primjene istih vidjeti tek u posljednjem kvartalu 2025. godine.

Prema projekcijama Direkcije za ekonomsko planiranje u narednom periodu, u Bosni i Hercegovini se očekuje brži ekonomski rast u poređenju sa prethodnim godinama. Uz bolje poslovne prilike, doći će do stvaranja preduslova za nastavak postepenog rasta broja zaposlenih lica. Pretpostavljeni ekonomski rast bi se trebao odraziti na rast broja zaposlenih lica u mnogom djelatnostima. Kao i prethodnih godina, očekuje se da bi doprinos rastu broja zaposlenih mogao biti skromniji u javnom sektoru u odnosu na ostala područja djelatnosti. Najveći broj zaposlenih lica bi mogao ostati i dalje u oblasti trgovine i prerađivačke industrije koje ujedno zapošljavaju najviše lica.

Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u januaru 2023. godine je iznosila 14,1% g/g. Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u 2024. godini, u odnosu na prosjek 2023. godine, je zabilježena prosječna inflacija od 1,7%. Kao i prethodne godine najznačajniji rast cijena bio je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza i stanovanja koji ujedno imaju najveći doprinos rastu ukupne inflacije. Uzimajući u obzir veliki uticaj svjetskih cijena na domaću inflaciju može se pretpostaviti da će u periodu 2026.-2028. godine doći do postepene stabilizacije cijena u Bosni i Hercegovini. Pored pomenutih eksternih faktora, stabilne cijene komunalija (kao domaće komponente inflacije) imale bi pozitivan uticaj na razvoj inflacije u posmatranom periodu. Na osnovu navedenog inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini bi u 2026. godini mogla iznositi 2%, odnosno 1,9% 2027. godini i 1,8% u 2028. godini. Kao i prethodnih godina osnovni rizici za projekcije inflacije podijeljeni su na eksterne i interne faktore. Pri tome cijene energenata kao i hrane na svjetskom tržištu imaju značajnu ulogu na kretanje inflacije. Više cijene energenata uvećale bi ulazne troškove odnosno došlo bi do prebacivanja troškova sa proizvođača na potrošače. Pri tome bi i rast cijena prehrambenih proizvoda mogao biti prisutan. Na taj način ukupna inflacija bi mogla biti nešto veća u odnosu na osnovni scenario.

4. SREDNJOROČNA FISKALNA STRATEGIJA

Projekcije javnih prihoda za period 2026.- 2028. godina usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj. U Federaciji BiH, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije BiH, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i Upravitelja cesta i ostalih korisnika javnih prihoda.

U 2026. godini neophodno je i dalje provođenje fiskalne discipline s ciljem smanjenja visine budžetskog deficita svih nivoa vlasti. Fiskalna konsolidacija u BiH vršit će se na prihodovnoj, a najviše

na rashodovnoj strani budžeta. Glavne politike kontrole rashoda kojima će se to postići, na svim nivoima vlasti, podrazumijevaju smanjenje i strogu kontrolu tekućih rashoda, ograničavanje rasta socijalnih transfera putem revizija korisnika, istovremeno štiteći transfere najugroženijim grupama stanovništva, ograničavanje zapošljavanja i ograničavanje plata, naknada i materijalnih troškova u javnom sektoru.

Projekcije prihoda od indirektnih poreza

U skladu sa Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj: 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13), indirektni porezi podrazumijevaju: uvozne i izvozne dažbine, akcize, porez na dodanu vrijednost i sve druge poreze zaračunate na robu i usluge, uključujući i ostale poreze na promet i putarine.

Prihodi prikupljeni po osnovu ovih poreza uplaćuju se na Jedinostveni račun Uprave za indirektno oporezivanje BiH, a raspodjela se vrši na sljedeći način:

- prvo se izdvajaju sredstva na račun rezervi,
- zatim sredstva za finansiranje Institucija BiH,
- ostatak prihoda se raspoređuje FBiH, RS-u i Brčko Distriktu, u skladu sa prethodno utvrđenom formulom koju utvrđuje Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje BiH,
- iz entitetskih udjela se izdvajaju sredstva potrebna za finansiranje vanjskog duga (na osnovu učešća entiteta u vanjskom dugu, a uplaćuju se direktno budžetu Institucija BiH).

Prema članu 6. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH ("Službene novine FBiH" broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22), prihodi od indirektnih poreza se dalje raspodjeljuju između: Federacije (36,20%), kantona (51,23%), lokalnih samouprava (8,42%), Upravitelja cesta (3,90%) i Grada Sarajeva (0,25%).

Prema projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu (Bilten broj: 239/240, maj/juni 2025. godina) srednjoročne projekcije prihoda za period 2025.-2027. godina prate makroekonomske prognoze za navedeni period. Indirektni porezi su do 2020. godine bilježili trend rasta. Tokom 2020. godine, usljed pandemije koronavirusa, zabilježen je značajan pad naplate. U 2022. godini ostvaren je značajan rast prihoda od indirektnih poreza od 13,1%, kao i rekordna nominalna naplata od osnivanja UIO. I u 2023. godini je nastavljen pozitivan trend naplate indirektnih poreza, te je u 2024. godini ostvaren godišnji rast prihoda od indirektnih poreza od 12% i rekordna nominalna naplata od uvođenja PDV-a u iznosu od 9,45 mlrd KM.

U prvom kvartalu 2025. godine naplata prihoda od indirektnih poreza je snažno oscilirala. U prva dva mjeseca 2025., i pored rasta bruto naplate, neto naplata je bila za 3,3 mil KM manja u odnosu na isti period 2024., odnosno manja za 0,2%. Razlog za lošiji start početkom godine su bile visoke isplate povrata PDV-a. Međutim, snažnim rastom naplate indirektnih poreza u martu zaustavljeni su negativni trendovi iz prva dva mjeseca 2025. godine (Odjeljenje za makroekonomsku analizu, Bilten broj: 239/240, maj/juni 2025. godina, str. 12).

Prema projekcijama Odjeljenja za makroekonomsku analizu (Bilten broj: 239/240, maj/juni 2025. godina) „Projektirana naplata prihoda od indirektnih poreza u 2025. godini iznosi 9.920,6 mil KM, što je za 5% više nego u prethodnoj godini. Projektirane stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza za 2026., 2027. i 2028. godinu iznose 4,2%, 4,6% i 4,3% respektivno. Projekcija prihoda u navedenom periodu zasnovana je na projektiranim relevantnim makroekonomskim pokazateljima, istorijskoj sezonskoj shemi naplate i projekcijama pojedinih kategorija prihoda za 2025. godinu.“ Važno je naglasiti da su sredstva namijenjena budžetima svih nivoa vlasti, zadnjih godina opterećena znatnim obavezama za servisiranje vanjskog duga BiH. Ovo se posebno odnosi na jedinice lokalne samouprave koje nisu korisnici kreditnih sredstava MMF-a, ali s obzirom na način raspodjele sredstava, zajedno sa višim nivoima vlasti učestvuju u otplati tih sredstava. Kako u tekućoj, tako i u narednim godinama dopijevaju značajni iznosi obaveza po osnovu vanjskog duga BiH, tako se i dalje mogu očekivati manja sredstva raspoloživa za raspodjelu između korisnika prihoda.

Ostvarenje projektiranog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2026-2028. je podložno sljedećim rizicima: svim rizicima za ostvarenje projektiranih makroekonomskih pokazatelja (DEP) i rizicima koji se odnose na samu naplatu prihoda od indirektnih poreza i borbu protiv sive ekonomije.

Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2025	2026	2027	2028
1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	412.612.867	446.744.487	478.576.304	506.426.932
1.1. Kantonalni budžet	352.002.022	381.119.871	408.275.748	432.035.252
1.2. Općinski/gradski budžeti	60.610.845	65.624.616	70.300.557	74.391.680
1.2.1. Breza	2.292.432	2.482.063	2.658.917	2.813.652
1.2.2. Doboj Jug	603.074	652.961	699.486	740.193
1.2.3. Kakanj	6.570.139	7.113.626	7.620.492	8.063.964
1.2.4. Maglaj	3.921.856	4.246.275	4.548.834	4.813.552
1.2.5. Olovo	1.726.815	1.869.659	2.002.877	2.119.434
1.2.6. Tešanj	6.873.549	7.442.134	7.972.407	8.436.359
1.2.7. Usora	951.434	1.030.137	1.103.538	1.167.758
1.2.8. Vareš	1.404.676	1.520.872	1.629.239	1.724.052
1.2.9. Visoko	5.959.573	6.452.553	6.912.316	7.314.577
1.2.10. Zavidovići	6.311.679	6.833.785	7.320.712	7.746.739
1.2.11. Zenica	18.830.154	20.387.797	21.840.486	23.111.487
1.2.11. Žepče	5.165.463	5.592.754	5.991.253	6.339.913

NAPOMENA: Raspodjela prihoda za kantone i općine/gradove pojedinačno za 2025. godinu i period 2026. - 2028. godina urađena je u skladu sa metodologijom propisanom Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22).

Porez na dohodak

Porez na dohodak regulisan je Zakonom o porezu na dohodak ("Službene novine FBiH", broj: 10/08, 09/10, 10/11, 44/11, 7/13 i 65/13) i odnosi se na dohodak: od nesamostalne djelatnosti, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala i od dobitaka ostvarenih učešćem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH i Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području ZDK ("Službene novine ZDK", broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) propisano je da 34,46% naplaćenog prihoda od poreza na dohodak pripada općinama Zeničko-dobojskog kantona, dok preostalih 65,54% pripada Kantonu.

Uzimajući u obzir pomenute makroekonomske prognoze kretanja zaposlenosti i ekonomskog rasta i pretpostavku nepromijenjenih poreznih propisa, u narednim godinama se može očekivati rast raspoloživog prihoda od poreza na dohodak.

U sljedećoj tabeli su date projekcije Federalnog ministarstva finansija iz maja 2024. godine za ukupne prihode od poreza na dohodak Zeničko-dobojskog kantona i jedinica lokalne samouprave.

Prihodi od poreza na dohodak

u KM

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2025	2026	2027	2028
1. Porez na dohodak	125.327.832	134.249.785	143.984.681	154.615.148
1.1. Kantonalni budžet	82.139.861	87.987.309	94.367.560	101.334.768
1.2. Općinski/gradski budžeti	43.187.971	46.262.476	49.617.121	53.280.380

NAPOMENA: Projicirani iznosi za budžete jedinica lokalne samouprave iskazani na osnovu minimalnog udjela, propisanog Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22). Kanton u skladu sa svojim propisima može vršiti raspodjelu većeg iznosa.

Neporezni prihodi

U dijelu neporeznih prihoda planska komponenta je usmjerena na stalne i redovne prihode koji se ostvaruju po osnovu naknada i taksi po općinskim propisima i propisima ostalih nadležnih organa, a isti su uglavnom konstantni i mijenjat će se samo u slučaju izmjena zakonske regulative koja prati naplatu i obračun, te ubiranje ove vrste prihoda. Izuzetak je u dijelu prihoda koji se odnose na prometovanje gradskim građevinskim zemljištem, jer u zavisnovisti od obima ovih aktivnosti zavisi i grupa prihoda koja se odnosi na navedenu aktivnost.

5. STRUKTURA POTROŠNJE

Raspoloživa sredstva lokalne samouprave su uvijek manja od sredstava potrebnih da se ostvare svi ciljevi zajednice, pa se kontinuirano moraju analizirati prioritetne potrebe i donositi odluke koje će najviše doprinijeti ostvarenju bitnih ciljeva.

Ovaj dio DOB-a sadrži analizu upravljanja javnim sredstvima, koja predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskim kategorijama, što je neophodno uzeti u obzir kod utvrđivanja gornje granice rashoda budžeta i prestrukturiranja potrebnih za podmirenje prioritetnih rashoda. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke po pitanju strukture potrošnje na plate, materijalne troškove, transfere i kapitalne izdatke.

Plaće i naknade troškova zaposlenih

U 2024. godini ukupna potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima poslodavca iznosila je 8,5 miliona KM. Ukupna očekivana potrošnja na plaće i naknade troškova zaposlenih sa doprinosima poslodavca u Trezoru Općine Kakanj u 2025. godini iznosi cca 9,5 miliona KM. U 2025. godini planirana su sredstva za četiri budžetska korisnika, koji su predhodnih godina integrisani u trezor, te su njihovi troškovi postali sastavni dio troškova budžeta. Plate i broj zaposlenih u Općini Kakanj i budžetskim korisnicima dati su u slijedećoj tabeli:

TREZOR OPĆINA KAKANJ	OSTVARENO 2024. GODINA	PLAN 2025. GODINA	PROJEKCIJA		
			2026. GODINA	2027. GODINA	2028. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	8.541.512,39	9.545.493	10.309.132,44	11.133.863,04	12.024.572,08
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	259	272	275	275	275
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1.216	1.327,26	1.433,44	1.548,12	1.671,97

Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za materijal i usluge u 2024. godini izvršeni su u iznosu od 2.819.334,83 KM, a odnose se na materijalne i druge troškove neophodne za rad budžetskih korisnika Općine Kakanj i troškove materijala i usluga kojima se podmiruju javne potrebe. Najznačajnije rashode ove kategorije čine izdaci za: energiju, komunalne usluge, nabavku materijala, usluge prevoza i goriva, unajmljivanje imovine i opreme, tekuće održavanje, osiguranje, bankarske usluge, ugovorene usluge i druge posebne usluge za potrebe budžetskih korisnika Općine, te izdaci za javnu rasvjetu, održavanje komunalne higijene grada, održavanje prohodnosti puteva u zimskom periodu, troškovi prevoza đaka i ostalih socijalno ugroženih lica, tekuće održavanje javne rasvjete, putne mreže, vodovodne i kanalizacione mreže i sl. Izvršenje rashoda za ove namjene za 2025. godinu planirano je u iznosu od 3.556.155,93 KM („Službene novine Općine Kakanj“, broj: 5/25). Za 2025., 2026. i 2027. godinu budžetska potrošnja za ove namjene planira se sa blagim povećanjem u odnosu na odgovarajuću prethodnu godinu. Prognoze ove vrste rashoda ipak treba uzeti s rezervom s obzirom da kretanje tržišnih cijena direktno utiče na visinu potrošnje za ove namjene.